

SASTAMALAN KAUPUNGIN HANKINTAOHJE

Kaupunginhallitus 7.9.2026 § 153

Voimaantulo 8.9.2026

Sisällysluettelo

1. Soveltamisala	1
2. Hankintojen keskeinen lainsäädäntö	1
3. Yleiset hankintaperiaatteet.....	2
4. Yhteishankinnat.....	2
5. Kilpailuttaminen	2
5.1. Hankinnan arvo	3
5.2. Pienhankinnat.....	3
5.3. Kansallisen ja EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat.....	5
6. HANKINTAPROSESSI - kilpailuttamisen tekniset vaiheet	6
6.1. Hankintojen valmistelu	6
6.2. Markkinavuoropuhelu ja markkinakartoitus	6
6.3. Tarjouspyyntö.....	7
6.4. Pakollinen ilmoitusvelvollisuus	8
6.5. Suorahankinnasta ilmoittaminen	8
6.6. Tarjousaika.....	8
6.7. Tarjousten vastaanotto.....	8
6.8. Soveltuvuuden tarkastaminen ja tarjousvertailu	8
6.9. ESPD	9
7. Hankintapäätös	10
8. Tiedoksianto ja muutoksenhaku.....	11
9. Hankintasopimus.....	12
10. Aikaisemman palveluhankinnan tai rakennusurakan toisinto (ns. optio).....	14
11. Hankinta-asiakirjojen julkisuus	14
12. Tilaaminen ja sopimuksen toteutumisen seuranta	15
13. Hankintojen valvonta.....	15

1. Soveltamisala

Hankinnalla tässä ohjeessa tarkoitetaan tavaroiden ja palvelujen ostamista ja vuokraamista (myös leasing-hankinnat) sekä urakalla teettämistä. Hankintalainsäädäntö velvoittaa julkisten hankintojen kilpailuttamiseen sekä kilpailumenettelyyn osallistuvien tasapuoliseen ja syrjimättömään kohteluun.

Kaupunkikonsernin sisäinen hankinta voidaan tehdä kilpailuttamatta vain, jos hankintalain 15 §:n mukaiset sidosyksikköhankinnan edellytykset täyttyvät. Hankintalain muutoksen (voimaan 18.6.2026) myötä osakeyhtiömuotoisesta sidosyksiköstä voi hankkia kilpailuttamatta vain, jos kaupungin omistusosuus sidosyksiköstä on vähintään 10 prosenttia. Vähimmäisomistusosuutta koskevaa vaatimusta sovelletaan 1.7.2027 alkaen. Käänteistä sidosyksikköhankintaa ja ns. in house sisters -hankintoja koskevaa poikkeusta ei enää sovelleta sidosyksiköihin, joissa on useampi kuin yksi omistaja; tälle muutokselle ei ole siirtymäaikaa.

Siirtymäsäännökset: Ennen lain voimaantuloa tehdyt sopimukset sellaisen sidosyksikön kanssa, joka ei täytä vähimmäisomistusvaatimusta, on irtisanottava päättymään viimeistään 30.6.2027. Uusia enintään yhden vuoden pituisia määräaikaisia sopimuksia tällaisen sidosyksikön kanssa voidaan tehdä 30.9.2026 saakka. Jos sopimuksen irtisanomisesta aiheutuisi poikkeuksellisesti kohtuuttomia seurauksia tai merkittäviä taloudellisia riskejä, sopimus voidaan yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä irtisanoa päättymään viimeistään 30.6.2030; tällaisista sopimuksista on ilmoitettava Valtiokonttorille viimeistään 30.9.2026.

Sidosyksikön ulosmyyntirajaa arvioitaessa lasketaan Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisun (15.1.2026) mukaisesti yhteen sidosyksikön oma ulosmyynti ja sen konserniin kuuluvien yhtiöiden ulosmyynti. Markkinaehtoista toimintaa ei siten voi enää eriyttää tytäryhtiöön sidosyksikköaseman säilyttämiseksi.

2. Hankintojen keskeinen lainsäädäntö

- Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) muutoksineen (keskeiset muutokset voimaan 18.6.2026, osin porrastetusti)
- Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1398/2016) muutoksineen
- Tilaajavastuulaki (1233/2006)
- Kuntalaki (410/2015)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)
- Laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista (228/1929)
- Rikosrekisterilaki (770/1993) muutoksineen (rikosrekisteriotteita koskevat muutokset hankintalakiuudistuksen yhteydessä)

3. Yleiset hankintaperiaatteet

Avoimuus, tasapuolisuus, syrjimättömyys, suhteellisuus

Hankinnat suoritetaan taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti huomioiden seuraavat asiat:

- avoimuus ja läpinäkyvyys (hankinnoista tiedottaminen riittävän laajasti)
- tasapuolisuus ja syrjimättömyys ehdokkaiden ja tarjoajien kesken hankinnan eri vaiheissa
- kilpailuolosuhteiden hyödyntäminen (kilpailuttamismahdollisuuksien käyttäminen)
- suhteellisuus (vaatimusten suhteuttaminen tavoiteltavaan päämäärään)
- ympäristövaikutukset (tuotteiden ja palvelujen koko elinkaarivaikutukset, energiatehokkuus, kuljetusketjut, hiilijalanjälki)
- sosiaali- ja työlainsäädäntöön vaatimukset (työllisyysmahdollisuudet, saavutettavuus, esteettömyys, eettisyys)
- huoltovarmuus ja turvallisuus (mahdollisuus huomioida mm. toimitusketjujen pituus, maantieteellinen sijainti ja saatavuus koko elinkaaren aikana erityisesti korkean riskin tuotteissa ja palveluissa)

Hankinnat on kilpailutettava hankintalain edellyttämällä tavalla hankinnan kokoon ja laatuun nähden riittävän laajasti. Kokonaan ilman tarjouskilpailua hankinta saadaan tehdä vain erityisistä ja perustelluista syistä, joita voivat olla esim. hankinnan vähäinen arvo, hankinnan kiireellisyys ja/tai kilpailuttamisesta aiheutuvat suhteettoman korkeat kustannukset hankinnan arvoon nähden. Suorahankinnan perusteet on aina arvioitava ja dokumentoitava hankintapäätökseen; suorahankintaperusteita tulkitaan suppeasti.

4. Yhteishankinnat

Hankinnat toteutetaan joko yhteishankintana (esimerkiksi koko kaupunkikonsernia koskeva hankinta, tai liittyminen ulkopuoliseen yhteishankintaan kuten Hansel Oy:n kilpailuttamaan hankintaan) tai erillishankintoina. Toimialojen on noudatettava yhteishankintoja koskevia sopimuksia. Yhteishankintasopimusten niin sanottu ohi ostaminen on ehdottomasti kielletty ja hankinnoista vastaavat ovat vastuussa myös siitä, ettei sopimusrikkomuksia tapahdu. Erillishankinnoista vastaa hankinnan suorittava toimiala. Päätös erillishankinnasta tehdään toimialalla vahvistettujen hankintavaltuuksien mukaisesti. Niin sanotuilta ”kiertäviltä kaupustelijoilta” tehtävissä hankinnoissa on noudatettava erityistä harkintaa.

Mikäli yli 10 000 euron hankintaa ei toteuteta kaupungin omana hankintana ja kilpailutuksena, on tämä hankintapäätöksessä erikseen perusteltava.

5. Kilpailuttaminen

Kaikissa Sastamalan kaupungin hankinnoissa käytetään pääsääntöisesti sähköistä Cloudia-kilpailutusjärjestelmää. Pienhankinnoista ohjeistetaan erikseen kohdassa 5.2.

5.1. Hankinnan arvo

Kynnysarvoja ja toimivaltakysymyksiä arvioitaessa hankinnan arvo määritetään kaikkien niiden kustannusten mukaan (alv 0 %), jotka hankinnasta aiheutuvat hankintayksikölle. Hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena käytetään suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankinnan mahdolliset vaihtoehtoiset toteuttamistavat, ja hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidennysehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille mahdollisesti maksettavat palkkiot ja maksut. Määräaikaissa sopimuksissa ennakoitu arvo lasketaan koko sopimus- ja mahdollisen optiokauden ajalta; toistaiseksi voimassa olevien sopimusten arvo lasketaan 48 kuukauden ajalta. On kuitenkin huomattava, että jos hankintayksiköllä on usein toistuvia hankintoja, jotka yksittäisinä hankintoina alittavat kansallisen kynnysarvon, mutta yhteenlaskettuna ylittävät sen, on ne kilpailutettava hankintalain mukaan. Hankintojen pilkkomiskielto on edelleen voimassa, eli hankintaa ei saa lain soveltamisen välttämiseksi pilkkoa keinotekoisesti tai vähempiarvoisiin osiin.

1. Kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat ns. pienhankinnat (raja 60 000 €)
2. Kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat, kynnysarvot:
 - Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut 60 000 €
 - Sosiaali- ja terveydenhoitopalvelut 400 000 € (Hankintalaki, liite E 1–4)
 - Erityiset palvelut 300 000 € (Hankintalaki, liite E 5–15)
 - Rakennusurakat 150 000 €
 - Käyttöoikeussopimukset 500 000 €
3. EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat

Euroopan yhteisöjen komissio tarkistaa kynnysarvot asetuksella pääsääntöisesti kahden vuoden välein. Nykyiset julkisia hankintoja ja kuntia koskevat EU-kynnysarvot ovat 1.1.2026 alkaen:

- Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut 216 000 €
- Rakennusurakat 5 404 000 €

Erityisalojen hankintalain EU-kynnysarvot

- Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut 432 000 €
- Sosiaali- ja terveysterveystoimintat ja muut erityiset palvelut (Liite C) 1 000 000 €
- Rakennusurakat ja käyttöoikeussopimukset 5 404 000 €

5.2. Pienhankinnat

Pienhankintoihin eli kansalliset kynnysarvot alittaviin hankintoihin ei sovelleta hankintalakia (hankintaoikaisua lukuun ottamatta), mutta myös näihin sovelletaan hallintolakia ja hyvän hallinnon yleisiä periaatteita. Myös pienhankintojen kilpailuttaminen on toteutettava avoimesti, syrjimättömästi, tasapuolisesti sekä suhteellisuusperiaatetta noudattaen. Lisäksi on pyrittävä käyttämään hyväksi olemassa olevat markkinat hankinnan

kohteeseen ja arvoon nähden tarkoituksenmukaisella tavalla. Pienhankintojen muutoksenhakekeinoina ovat hankintaoikaisu ja kuntalain mukainen oikaisuvaatimus. Pienhankinnat eivät kuulu markkinaoikeuden toimivaltaan.

Pienhankinnoissa noudatettava menettely:

Pääsääntöisesti myös pienhankinnat on kilpailutettava. Pienhankinnan voi jättää kilpailuttamatta vain perustellusta, erityisestä syystä.

Pienhankintojen kilpailutuksessa käytetään sähköistä Cloudia-pienhankintapalvelua: tarjouspyynnössä määritellään hankinnan kohteet ja vaatimukset määrämuotoisesti, mutta kevennetyin menetelmin. Tarjouspyynnöt julkaistaan tarjoajille sähköisessä toimittajaportalissa joko avoimena tai rajoitettuna; myös tarjoukset jätetään samassa portalissa, jonka käyttö on tarjoajille maksutonta. Pienhankinnoissa tarjousajalle ei ole säädetty vähimmäismääräaika. Hankinnan arvo, kohde, luonne ja erityispiirteet, kuten asiantuntijapalvelun sisältö ja saatavilla olevat toimittajat, voidaan ottaa huomioon hankintamenettelyn käytännön toteutuksessa.

Hankintamenettelyn tulee olla hankinnan kokoon ja arvoon nähden tarkoituksenmukainen eikä siitä pidä aiheutua tarpeetonta hallinnollista työtä hankintayksikölle tai tarjoajille.

TAVARA- JA PALVELUHANKINNAT

Tavara- ja palveluhankintojen arvo / menettelytapa:

- alle 10 000 €: Hinnan kohtuullisuus on arvioitava hankinnan laatu ja laajuus huomioon ottaen. Arviointi voidaan perustaa esimerkiksi hankintayksikön aiempaan hankintakokemukseen, yleiseen markkinahintojen tuntemukseen, vastaavien hankintojen hintoihin tai muuhun vastaavaan tietoon. Kohtuullisuuden arviointi voidaan tarvittaessa dokumentoida erillisellä selvityksellä. Hankinnasta voidaan tehdä viranhaltijapäätös oikaisuvaatimusohjeineen, jos hankinnan luonne, arvo tai muut olosuhteet sitä edellyttävät tai jos päätöksenteon dokumentointi sitä muutoin palvelee. Muussa tapauksessa hankinta voidaan dokumentoida esimerkiksi sähköpostilla, tilausjärjestelmässä, laskun hyväksymisen yhteydessä tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla.
- 10 000 – alle 30 000 €: Kilpailutus Cloudia-pienhankintapalvelussa, viranhaltijapäätös oikaisuvaatimusohjeineen
- 30 000 – alle 60 000 €: Kilpailutus Cloudia-pienhankintapalvelussa ja/tai Hilmassa, viranhaltijapäätös oikaisuvaatimusohjeineen

Muut pienhankinnat

- Sosiaali- ja terveydenhoitopalvelut alle 400 000 € (Hankintalaki, liite E 1–4 kohdan sote-palvelut)
- Erityiset palvelut alle 300 000 € (Hankintalaki, liite E 5–15 kohdan palvelut)
- Rakennusurakat alle 150 000 €

- Käyttöoikeussopimukset alle 500 000 €

Kilpailuttamisesta päättää hallintosäännön perusteella hankintatoimivaltainen viranomainen, suorahankinta vain erityisestä syystä, viranhaltija- tai viranomaispäätös oikaisuvaatimusohjeineen.

5.3. Kansallisen ja EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat

Kansallisissa hankinnoissa on kilpailuttamisvelvoite ja kansallinen ilmoitusvelvoite, mutta ne voidaan hoitaa joustavammin säännösin kuin EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat. Kansalliset hankinnat kilpailutetaan käyttämällä menettelyä, joka on hankintalain yleisten periaatteiden mukainen (esimerkiksi siten, ettei syrji tai estä tasapuolista osallistumista hankintamenettelyyn). Kansallisissa hankinnoissa voi käyttää samanlaisia menettelyjä kuin EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa, mukauttaa niitä tai käyttää menettelyä, jonka on itse määritellyt. Koska laissa ei määritellä käytettävää kansallista hankintamenettelyä lainkaan, hankintayksikön on kuvattava käyttämänsä hankintamenettely hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä. Kuvauksessa on kerrottava, miten hankintamenettely kokonaisuudessaan etenee. Kuvauksessa on hyvä mainita esimerkiksi, sisältääkö menettely tarjoajien määrän rajoittamista tai neuvottelukierroksia, missä vaiheessa tarjoajan odotetaan toimittavan dokumentteja tai tarjous hankintayksikölle ja minkälaisia vaatimuksia menettelyyn yleisesti liittyy. Kansallisissa hankintamenettelyissä on käytössä sähköinen Cloudia-kilpailutusjärjestelmä. Kansallisista hankinnoista on mahdollisuus tehdä hankintaoikaisuvaatimus ja valitus markkinaoikeuteen.

Hankintalain muutoksen (18.6.2026) myötä osaan kansallisista hankinnoista sovelletaan aiempaa laajemmin EU-hankintoja koskevia menettelysäännöksiä lain pykäläviittausten kautta. Keskeisin muutos on, että myöskään kansallisen hankinnan hankintasopimusta ei saa muuttaa olennaisesti kesken sopimuskauden ilman uutta kilpailutusta; vain vähäarvoiset muutokset ovat sallittuja. Kansallisen hankinnan olennaisesta sopimusmuutoksesta voi jatkossa valittaa markkinaoikeuteen.

EU-kynnysarvon ylittävät hankinnat on kilpailutettava hankintadirektiivien mukaisilla kilpailuttamismenettelyillä ja niitä koskee EU-laajuinen ilmoitusvelvoite. EU-hankinnoissa tarjouspyynnön pitää olla heti saatavilla sähköisenä hankintailmoituksen julkaisemishetkestä ja tarjous tulee voida antaa sähköisesti. EU-kynnysarvot ylittävissä hankintamenettelyissä on käytössä sähköinen Cloudia-kilpailutusjärjestelmä. EU-hankinnoista on mahdollisuus tehdä hankintaoikaisuvaatimus ja valitus markkinaoikeuteen.

Avoimella menettelyllä toteutettu EU-kynnysarvon ylittävä hankinta on 1.10.2026 alkaen keskeytettävä, jos määräaikaan mennessä on saatu vain yksi tarjous, ja tarjouskilpailu on järjestettävä uudelleen. Hankintamenettely on uusittava vain kerran. Keskeyttämisestä voidaan poiketa, jos hankintayksikkö osoittaa kartoittaneensa markkinoiden tarjonnan riittävästi hankinnan kohde ja laajuus huomioiden.

EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankintasopimus on 1.10.2026 alkaen pääsääntöisesti jaettava osiin. Hankinnan voi jättää jakamatta vain perustellusta syystä, esimerkiksi jos jakaminen ei hankinnan luonteen ja laajuuden, palvelun toteuttamistavan,

hankintakokonaisuuden hallittavuuden ja kokonaisvastuun taikka jakamiseen liittyvien riskien vuoksi ole perusteltua tai se tulisi kalliimmaksi. Jakamatta jättäminen on perusteltava, ja siitä voi valittaa markkinaoikeuteen. Riittävällä markkinakartoituksella voidaan osoittaa, ettei jakaminen ole tarkoituksenmukaista. Velvollisuus liittyy lain tavoitteeseen pienten ja keskisuurten yritysten aseman parantamiseksi julkisissa hankinnoissa. Hankinnan jakaminen osiin on erotettava hankintalain 31 §:n mukaisesta hankintojen kielletystä pilkkomisesta. Pilkkomiskiellon vastaisesta menettelystä on kyse silloin kun lain soveltamisen välttämisen tarkoituksessa pilkotaan hankinta eriin ja lasketaan ennakoitu arvo poikkeuksellisin menetelmin. Kun hankinta jaetaan osiin siten, että kokonaisuuden eri osista voi suorittaa esimerkiksi erillisen kilpailutuksen, jakaminen ei vaikuta hankintakokonaisuuden ennakoituu arvoon, sillä kaikki hankintakokonaisuuden osat on otettava huomioon ennakoitua arvoa laskettaessa.

6. HANKINTAPROSESSI - kilpailuttamisen tekniset vaiheet

6.1. Hankintojen valmistelu

Kilpailun edellytysten luominen alkaa hankinnan tarveselvityksellä ja suunnittelulla. Hankinnan sisällön määrittelyn lisäksi tulee varmistua siitä, että hankinnan keskeiset osatekijät (kuten hankintamenettely, sopimusehdot, valinta- ja arviointiperusteet) on mietitty valmiiksi ja että ne eivät suosi tai syrji markkinoilla toimijoita. Hankinnan suunnittelu on myös varainkäytön suunnittelua, joten hankinnan arvo, käytettävissä olevat määrärahat ja muut talousarvionmääräykset on selvitettävä huolellisesti.

EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankintayksikön on jatkossa perusteltava hankintakertomuksessa, hankintapäätöksessä tai muissa hankinta-asiakirjoissa, miten hankinnan valmistelu on toteutettu kyseisessä hankintamenettelyssä. Valmistelun dokumentointiin on siksi kiinnitettävä erityistä huomiota jo suunnitteluvaiheessa.

6.2. Markkinavuoropuhelu ja markkinakartoitus

Markkinavuoropuhelu ennen tarjouskilpailua on sallittua ja suositeltavaa. Sen avulla voidaan kartoittaa markkinatilannetta, hankinnan toteutusvaihtoehtoja sekä toimittajien näkemyksiä hankinnan kohteesta ja tarjouspyynnön vaatimuksista. Myös tarjouspyyntöluonnokseen voidaan pyytää kommentteja. Markkinavuoropuhelu tulee toteuttaa avoimesti, tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Avoimuuden varmistamiseksi markkinavuoropuhelusta suositellaan julkaistavaksi ilmoitus HILMAssa. Toimittajille tulee tarjota yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua vuoropuheluun.

Ennakoidulta arvoltaan yli 10 miljoonan euron hankinnoissa markkinakartoitus on pakollinen. Kartoitus ei saa olla syrjivä; sen sisältö ja toteutustapa ovat hankintayksikön harkinnassa. Riittävästi toteutetulla markkinakartoituksella voidaan lisäksi perustella poikkeaminen hankinnan osiin jakamisen velvollisuudesta sekä kilpailutuksen uusimisvaatimuksesta yhden tarjouksen tilanteessa (ks. kohta 5.3).

6.3. Tarjouspyyntö

Tarjoukset on pyydettyä saman sisältöisinä ja tarjouspyyntö on laadittava niin selkeäksi, että siihen perustuvat tarjoukset ovat keskenään vertailukelpoisia.

Tarjouspyynnön vähimmäissisältö:

- hankintayksikön tiedot
- hankinnan kohde ja sisältö
- sovellettava hankintamenettely, myös pienhankinnoissa
- sopimuskausi, mahdolliset optiot
- tarjoajan soveltuvuus- ja vähimmäisvaatimukset (tarjoajan ja tarjouksen kelpoisuuteen liittyvät perusvaatimukset, yleinen luotettavuus, taloudellinen asema sekä tekniset ja muut (esimerkiksi ammatilliset) edellytykset sekä tarjouspyynnön mukaisuus; tilaajavastuulain (1233/2006) mukaisten vaatimusten täyttyminen, EU-hankinnoissa ESPD
- tarjouksen valintaperusteen kaikki vertailukriteerit: palveluhankinnoissa AINA kokonaistaloudellinen edullisuus (halvin hinta ei hankintalain mukainen valintaperuste). Käytännössä vertailuperusteena voidaan edelleen käyttää halvinta hintaa tai kustannuksia, mutta hankintapäätöksessä on perusteltava, miten hankinnan laadulliset vaatimukset täyttyvät tai miten laadulliset näkökohdat on huomioitu hankittavassa kokonaisuudessa
- alihankintaa koskevat ehdot: mahdollinen vaatimus alihankkijoiden ilmoittamisesta sekä ehto siitä, että voimavaroja koskevaan alihankkijaan (voimavarayksikkö) voidaan vedota vain, jos tämä tosiasiallisesti osallistuu hankinnan toteuttamiseen kyseisiä voimavaroja edellyttävin osin
- vaadittavat huoltoja käyttöohjeet, koulutukset, varaosien saanti, huolto- ja korjausmahdollisuudet ym. hankinnan toteuttamiseen oleellisesti vaikuttavat asiat
- hinta ja kaupalliset ehdot (kokonaishinta tai/sekä eri osa-alueiden hinnat, sitovuus ja korotusperusteet), mahdolliset häiriötilanteita ja poikkeusoloja koskevat vaatimukset toiminnan/toimitusten varmistamiseksi
- laskutus- ja maksuehdot
- sopimusmenettely ja -ehdot, erimielisyyksien ratkaiseminen
- tarjousasiakirjojen julkisuus
- tarjouksen toimittaminen: tarjouksen jättöaika, -osoite
- tarjouksessa tarvittavat tunnistetiedot
- tarjouksen antajan sähköiset yhteystiedot hankintapäätöksen tiedoksiantoa varten tilaajan tiedot (lisätietojen antaja, yhteystiedot ja mahdolliset eri osoitteet)
- liiteluettelo ja liitteet
- päiväys ja allekirjoitus

6.4. Pakollinen ilmoitusvelvollisuus

Kaikista EU-hankinnoista ja kansallisen kynnysarvon ylittävistä hankinnoista on ilmoitettava julkisten hankintojen sähköisessä ilmoituskanavassa, HILMAssa (kansalliset hankinnat) ja TEDssä (EU-hankinnat). Ilmoitukset näihin menevät Cludia-kilpailutusjärjestelmän kautta.

Kun EU-kynnysarvon ylittävästä hankinnasta on tehty sopimus (mukaan lukien suoramankinnat), tai hankinta on keskeytetty, on siitä tehtävä jälki-ilmoitus. Jälki-ilmoitusvelvollisuus koskee myös hankintoja, joista on julkaistu pelkästään ennakkoilmoitus eikä lainkaan hankintailmoitusta.

6.5. Suoramankinnasta ilmoittaminen

Hankintayksikkö voi julkaista vapaaehtoisesti ilmoituksen aiotusta EU-kynnysarvon ylittävästä suoramankinnasta ennen hankintasopimuksen tekemistä. Mahdollinen valitus aiotusta suoramankinnasta on tehtävä 14 päivän kuluessa ilmoituksen julkaisemisesta. Mikäli asiasta ei valiteta 14 päivän kuluessa, suoramankinnasta tulee lainvoimainen, eikä hankintasopimuksen sitovuuteen voida enää muutoksenhaulla puuttua. Ilmoituksen tekemistä EU-kynnysarvon ylittävissä suoramankinnoissa edellytetään. EU-kynnysarvot ylittävässä suoramankinnassa on noudatettava erityistä harkintaa.

Suoramankintaperusteiden täytyminen on arvioitava ja perusteltava kirjallisesti aina ennen suoramankintapäätöstä; huomiotava on myös, että sidosyksikköhankinnan edellytysten muutokset (ks. kohta 1) voivat siirtää aiemmin sidosyksiköltä tehtyjä hankintoja kilpailutettaviksi.

6.6. Tarjousaika

Pienhankinnoissa ja kansallisissa hankinnoissa tarjousajalle ei ole säädetty vähimmäismääräaikaa. Ehdokkaille on kuitenkin varattava kohtuullinen aika tarjousten tekemiseen ottaen huomioon muun muassa hankinnan laajuus ja laatu. Kohtuullinen aika voi olla tarjouskohteesta riippuen 2-4 viikkoa.

EU-kynnysarvot ylittävissä menettelyissä on tarjousajalle säädetty vähimmäismääräajat, jotka vaihtelevat hankintamenettelykohtaisesti. Lisätietoa hankinnat.fi -verkkosivustolta.

6.7. Tarjousten vastaanotto

Tarjoukset vastaanotetaan pääsääntöisesti sähköisesti Cludia-kilpailutusjärjestelmän kautta. Muulla tavoin toimitetut (ei kuitenkaan henkilökohtaiseen postiin tai sähköpostiin, vaan yleiseen ja neutraaliin sähköpostiin tai paikkaan, kuten kirjaamo) tarjoukset kirjataan (tarjouksen saapumisaika ja vastaanottajan nimi). Tarjoukset pysyvät suljettuina ja niiden vastaanotto on järjestettävä siten, ettei tarjousehtojen salaisuutta vaaranneta. Tarjoukset avataan hankintayksikössä ja avaustilaisuudesta laaditaan allekirjoitettu avauspöytäkirja, johon liitetään saadut tarjoukset.

6.8. Soveltuvuuden tarkastaminen ja tarjousvertailu

Tarjoukset, jotka eivät täytä soveltuvuusehtoja tai eivät vastaa tarjouspyyntöä, suljetaan pois kilpailusta ennen vertailua. Lisäksi hankintalain 80 §:ssä lueteltuihin rikoksiin

syyllystynyt tarjoaja on suljettava tarjouskilpailun ulkopuolelle. Tarjouskilpailusta tulee sulkea pois sellainen tarjoaja, jolla muun muassa ei voida katsoa olevan teknisiä tai taloudellisia edellytyksiä hankinnan toteuttamiseen, tai joka on laiminlyönyt verojen tai lakisääteisten sosiaalimaksujen suorittamisen (hankintalaki 81 §). Tarjouskilpailusta poissulkemisesta on tehtävä erillinen, perusteltu päätös.

Hankintalain muutoksen myötä poissulkemisperusteita koskevia säännöksiä on tarkennettu. Hankintayksikkö voi tarkastaa pakollisten ja harkinnanvaraisten poissulkemisperusteiden täyttymisen myös tarjoajan ilmoittamien alihankkijoiden osalta ja vaatia poissulkemisperusteen rasittaman alihankkijan korvaamista. Tarjoaja voi vedota toisen yksikön voimavaroihin (esim. referenssit, henkilöstö, taloudellinen tilanne) vain, jos kyseinen voimavarayksikkö tosiasiallisesti osallistuu hankinnan toteuttamiseen niiltä osin kuin voimavaroja edellytetään. Poissulkemisperusteen kohdalla tarjoajalla ja alihankkijalla on mahdollisuus esittää korjaavia toimenpiteitä.

Soveltuvuusarvioinnin läpäisseet tarjoukset otetaan huomioon tarjousvertailussa. Tarjousten vertailu tulee suorittaa tarjouspyynnössä kuvatuilla perusteilla ja kaikilla tarjouspyynnössä kuvatuilla kriteereillä. Vertailusta tulee käydä selkeästi ilmi, miten kutakin annettua perustetta ja kriteeriä on sovellettu. Pelkkä numeerinen kuvaus eri tarjoajien saamista pisteistä ei ole riittävää, vaan on kuvattava, miten kunkin tarjoajan pistemäärä on muodostunut.

Poikkeuksellisen alhaisen hinnan selvitysvastuu:

- hankintayksikön on vaadittava tarjoajalta selvitys tarjouksen hinnoista tai kustannuksista aina, kun tarjous vaikuttaa poikkeuksellisen alhaiselta
- poikkeuksellisuuden arvioiminen on hankintayksikön harkintavallassa, arviointiperusteina esim. hankinnan laatu, laajuus, oikeudelliset, taloudelliset ja tekniset tekijät, muiden tarjoajien antamat hinnat, toimialan tyyppinen hinnoittelurakenne
- poikkeuksellisen alhainen hinta tarjouksen hylkäysperuste, jos annettu selvitys eivät tyydyttävästi selvitä tarjottujen hintojen ja kustannusten alhaista tasoa

6.9. ESPD

EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa tarjoajan soveltuvuusvaatimusten sekä pakollisten ja harkinnanvaraisten poissulkemisperusteiden täyttymisen osalta, soveltuvuuden alustavana näyttönä on **käytettävä** yhteistä eurooppalaista hankinta-asiakirjaa: ESPD (European Single Procurement Document). ESPD-lomake on pääosiltaan tyhjentävä lista soveltuvuusvaatimuksista. Poissulkemisperusteiden täyttymistä tai täyttymättä jättämistä koskevat ajantasaiset asiakirjat vaaditaan vain tarjouskilpailun voittaneelta tarjoajalta.

7. Hankintapäätös

Hankintamenettelyn päättävästä ratkaisusta tulee aina tehdä kirjallinen hankintapäätös, lukuun ottamatta pienhankintoja, joista ohjeistus kohdassa 5.2. Hankintayksikön tulee joko hankintapäätöksessä tai siihen liittyvissä muissa asiakirjoissa kertoa ratkaisuun vaikuttaneet seikat sellaisella tarkkuudella, että ehdokas tai tarjoaja voi päätöksen ja sen perustelujen nojalla arvioida, onko hankintamenettelyssä noudatettu lain velvoitteita.

Päätöksenteon valmistelemiseksi kelpoisuusehdot täyttävistä tarjouksista laaditaan tarjousvertailu etukäteen tarjouspyynnössä ilmoitettujen vertailukriteerien mukaisesti. Niin sanotut tinkimiskierrokset ovat kiellettyjä. Hankintapäätöksen pitää perustua tarjouspyynnössä mainitun mukaisesti kokonaistaloudellisesti edullisimpaan tarjoukseen.

Hankintapäätöksen vähimmäisisältö:

- hankinnan nimi ja sopimuskausi
- asiaesittely, perusteet
- hankintasopimuksen kohde, laajuus
- käytetty hankintamenettely, arvo, ilmoittaminen ja tarjousaika määraaikaan mennessä saadut tarjoukset
- kuvaus hankinnan valmistelun toteuttamisesta (EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa; voidaan esittää myös hankintakertomuksessa tai muissa hankinta-asiakirjoissa)
- osatarjousten mahdollisuus, perustelut hankinnan jakamatta jättämiselle (huom. 1.10.2026 alkaen EU-hankinnan jakamatta jättäminen edellyttää perusteltua syytä, ks. kohta 5.3)
- soveltuvuus- ja vähimmäisvaatimukset
- pakollisten tai harkinnan varaisten poissulkemisperusteiden taikka soveltuvuutta koskevien vaatimusten perusteella menettelystä pois suljettujen ja menettelyyn valittujen ehdokkaiden ja tarjoajien nimet sekä hylkäys- tai valintaperusteet
- kokonaistaloudelliset valintaperusteet, tarjousten arviointi ja vertailu
- tieto asiakirjojen julkisuudesta
- päätös
- päiväys, allekirjoitus
- muut tiedot: tiedoksianto, pöytäkirjan nähtävillä olo, lisätietojen antaja, liitteet

Hankintapäätös annetaan tiedoksi tarjouksen tekijöille pöytäkirjanotteella (pätös, perustelut, vertailu) hallintolain mukaisesti tai hankintalain mukaisena sähköisenä tiedoksiantona, hankintayksikön valinnan mukaan.

Päätökseen on liitettävä asianmukaiset muutoksenhakuohjeet:

- kansalliset kynnysarvot alittavissa (pien)hankinnoissa liitetään mukaan kuntalain mukainen oikaisuvaatimusohje ja hankinto-oikaisuohje

- kansalliset ja EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa liitetään mukaan hankintaoikaisuohje ja valitusosoitusohje markkinaoikeudelle

8. Tiedoksianto ja muutoksenhaku

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen vaatimuksen hankintaoikaisusta (14 päivän sisällä päätöksen tiedoksiannosta). Hankintayksikkö voi myös itse poistaa virheellisen päätöksensä tai peruuttaa muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun ja ratkaista asian uudelleen (90 päivän sisällä päätöksen tekemisestä).

Hankintalain mukainen hankintaoikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle hankintayksikölle. Kun kyseessä on toimitelimen tekemä päätös, päätöksen hankintaoikaisuvaatimuksen johdosta antaa kyseessä oleva toimitelin. Kun kyseessä on viranhaltijapäätös, päätöksen hankintaoikaisuvaatimuksen johdosta antaa toimitelin, jonka alainen päätöksen tehnyt viranhaltija on. Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voi hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen; yleistä valitusoikeutta ei kuitenkaan ole. Valittaminen on mahdollista, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 pykälän mukaiset kynnysarvot. Hankinnoissa on aina 14 päivän odotusaika päätöksen tiedoksisaannista. Hankintalain mukainen sähköinen tiedoksianto poikkeaa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) mukaisesta sähköisestä tiedoksiannosta.

Hankintalain muutoksen myötä markkinaoikeuteen voi valittaa myös EU-kynnysarvon ylittävän hankinnan jakamatta jättämisestä sekä kansallisen hankinnan olennaisesta sopimusmuutoksesta.

Sähköistä yhteystietoa käytettäessä ehdokkaan ja tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon sinä päivänä, jolloin mainitut asiakirjat sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Sähköisellä viestillä ja sähköisellä asiakirjalla tarkoitetaan samaa kuin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa.

Sähköisessä asioinnissa päätöksen tiedoksisaantiajankohtana pidetään siis viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Vastaanottajan vastanäyttömahdollisuuksien helpottamiseksi hankintayksikön velvollisuutena on sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä merkitä lähettämäänsä viestiin erikseen tieto viestin lähettämispäivästä. Näin ollen vastaanottaja voisi viestin saatuaan varmistua siitä, että mitään erityistä viivästystä viestin lähettämisen ja vastaanottamisen välisenä ajankohtana ei ole tapahtunut. Päätöksen tiedoksianto-aika on seitsemän (7) päivää kirjeitse lähetettyä pöytäkirjaotetta käytettäessä.

Kansalliset ja EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa on odotettava päätöksen lainvoimaisuutta, jos päätökseen on haettu markkinaoikeudelta muutosta.

Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

9. Hankintasopimus

Hankintasopimus syntyy vasta sopimuksen allekirjoittamisella (hankintasopimus ei synny vielä hankintapäätöksellä).

Ennen sopimuksen allekirjoittamista tilaajan on pyydettävä ja toimittajan annettava tilaajan selvitysvelvollisuutta koskevan lain (1233/2006) mukaiset selvitykset:

1. Kaupparekisteriote
2. Todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistus ja selvitys siitä, että verovelkaa koskeva maksusuunnitelma on tehty. Samalla todistuksella ilmoitetaan myös, onko yritys arvonalisäverovelvollisten rekisterissä, ennakoperintärekisterissä tai työnantajarekisterissä.
3. Todistus eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys erääntyneiden eläkevakuutusmaksujen maksusopimuksesta
4. Selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista
5. Selvitys lakisääteisen työterveyshuollon järjestämisestä.

Rakentamistoiminnan osalta pyydetään myös selvitys voimassa olevasta tapaturmavakuutuksesta.

Luotettavana selvityksenä hyväksytään myös Vastuu Groupin (ent. tilaajavastuu.fi) / Luotettava Kumppani -raportit, jotka sisältävät kaikki tilaajavastuulain edellyttämät selvitykset.

Yli 12 kuukautta voimassa olevan sopimussuhteen aikana sopimuspuolen on toimitettava edellä 13 kohdissa tarkoitetut todistukset tai tiedot 12 kuukauden välein. Veloitteen laiminlyönnistä voidaan määrätä sopimuskohtainen laiminlyöntimaksu.

Hankintalain 88 §:n velvoite rikostaustan tarkastamisesta EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa ennen hankintasopimuksen tekemistä:

Hankintayksikkö pyytää hankintapäätöksen jälkeen sopimustoimittajaksi valittavalta asiaan kuuluvat rikosrekisteriotteet. Yritys tai henkilö itse pyytää oikeusrekisterikeskukselta rikosrekisteriotteen jokaisesta henkilöstä, joka on ehdokkaan tai tarjoajan hallinto-, johto-, tai valvontaelimen jäsen tai käyttää edustus-, päätös-, tai valvontavaltaa kyseisessä yrityksessä tai yhteisössä; otteen luovuttaminen edellyttää kyseessä olevan henkilön suostumusta. Rikosrekisteriotteet toimitetaan pyydettyyn postiosoitteeseen kirjeitse. Rikosrekisteriotteen tiedot ovat salassa pidettäviä, eikä niistä saa ottaa jäljennöstä tai tallentaa eikä ilmaista tietoja ulkopuolisille. Tarkistamisen jälkeen otteet on hävitettävä tai palautettava henkilölle, jota se koskee. Esitetty rikosrekisteriote ei saa olla kahtatoista kuukautta vanhempi. Jos otteita ei toimiteta tai jos niistä ilmenee jokin pakollinen poissulkemisperuste, ei sopimusta voida allekirjoittaa. Rikosrekisterilain muutosten takia rikosrekisteriotteita koskeva menettely on tarkistettava vastaamaan muutettua

lainsäädäntöä; hankintayksikkö voi tarkastaa rikostaustan myös ilmoitettujen alihankkijoiden osalta.

Hankintasopimuksen laatiminen

Kansalliset ja EU-kynnysarvot ylittävistä hankinnoista tulee tehdä kirjallinen hankintasopimus, samansisältöinen sopimuskappale kullekin sopijapuolelle. Pienhankinnasta tehdään hankintasopimus, mikäli hankinnan laatu tai laajuus sitä edellyttää. Sopimuksen on oltava sopimusoikeudellisesti, taloudellisesti ja hankinnan kohteen kannalta tarkoituksenmukainen ja kattava; pohjana tarjouspyyntö ja tarjous, lisänä soveltuvuuden mukaisesti alan yleiset sopimusehdot.

Hankintasopimusta ei saa muuttaa olennaisesti kesken sopimuskauden ilman uutta hankintamenettelyä. Hankintalain muutoksen myötä olennaisten sopimusmuutosten kiello koskee myös kansallisia hankintoja; sallittuja ovat vain vähäarvoiset muutokset. Olennaisia muutoksia ovat esimerkiksi hinnoitteluun, keskeisiin ehtoihin tai toimitusaikatauluun tehtävät merkittävät muutokset. Sopimusmuutosten sallittavuus on arvioitava ennen muutoksen tekemistä ja arviointi dokumentoitava.

Hankintasopimuksen vähimmäissisältö:

1. Sopimuksen osapuolet, Yhteyshenkilöt
2. Hankintapäätös (johon sopimus perustuu)
3. Sopimuksen kohteena oleva tavara/palvelu
4. Sopimuksen laajuus (esim. rajaukset, hankinnassa mukana olevat tahot)
5. Sopimuskausi / toimitusaika; toistaiseksi voimassaolevan sopimuksen irtisanomisehto
6. Oikeudet ja velvollisuudet (mm. tilaajavastuu, raportointi, reklamaatioiden käsittely) sekä alihankkijoita koskevat ehdot (ilmoittaminen, vaihtaminen, tarkastusoikeus)
7. Ehdot (hinnat ja kaupalliset ehdot, maksuehto ja viivästyskorko, palvelua koskevat ehdot, tilaus- ja toimitusehdot, muut ehdot (esim. JYSE, JIT, YSE, KSE, KE), mahdolliset häiriötilanteita ja poikkeusoloja koskevat ehdot toiminnan/toimitusten varmistamiseksi)
8. Tietosuoja-asetuksen asettamien vaatimusten huomioiminen: Euroopan unionin yleistä tietosuoja-asetusta (EU 679/2016) sovelletaan ~~kansallisesti 25.5.2018 alkaen~~ henkilötietojen käsittelyyn sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.
9. Tarkastusoikeus / -velvollisuus
10. Viivästykset ja muut sopimusrikkomukset, niistä ilmoittaminen ja seuraukset
11. Sopimusta koskevien erimielisyyksien ratkaiseminen
12. Sopimusasiakirjat ja niiden julkisuus

13. Sopimusasiakirjojen pätevyysjärjestys (esim. 1. Sopimus, 2. Tarjouspyyntö, 3. JYSE 2014, 4. Tarjous)
14. Sopimusmuutoksia koskevat ehdot (sallitut muutokset, muutosmenettely; olennaisten muutosten kieltä, ks. edellä)
15. Päiväys ja allekirjoitukset

10. Aikaisemman palveluhankinnan tai rakennusurakan toisinto (ns. optio)

Suorahankinta on mahdollista, kun kyse on alkuperäisen toimittajan kanssa tehtävästä uudesta rakennusurakkasopimuksesta tai palveluhankinnasta, joka vastaa aikaisemmin tehtyä rakennusurakkaa tai palveluhankintaa. Tällaisesta uudesta entisen palveluhankinnan tai rakennusurakan toisinnosta eli suorahankintana tehtävästä mahdollisesta lisätilauksesta käytetään usein myös nimitystä optio.

Edellytyksenä on, että alkuperäistä hankintaa koskevassa hankintailmoituksessa on mainittu mahdollisesta myöhemmästä suorahankinnasta ja että lisäpalvelun tai uuden rakennusurakan ennakoitu arvo on otettu huomioon laskettaessa alkuperäisen sopimuksen kokonaisarvoa.

Eli toisin sanoen, lisätilausta koskeva suorahankinta on mahdollinen silloin, kun alkuperäisessä palveluhankinta- tai rakennusurakkasopimuksessa on jo kilpailutettu pituudeltaan määrätty optioehto, joka on huomioitu alkuperäisessä tarjouspyynnössä tai hankintailmoituksessa sekä sopimuksen arvon laskemisessa.

Option käyttöön liittyy kolmen vuoden aikarajoitus. **Päätös option käyttämisestä pitää tehdä kolmen vuoden kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä, vaikka optio tosiasiallisesti käytettäisiinkin vasta myöhemmin esimerkiksi neljän vuoden kuluessa alkuperäisen sopimuksen tekemisestä.** Tarjoajien tasapuolisen aseman turvaamiseksi, optioiden tulee olla ennalta ajallisesti ja sisällöllisesti määriteltyjä, yleisten sisällöltään täsmentymättömien lisätilausten tekeminen suorahankintana ei ole mahdollista (ks. esim. MAO 519-520/11).

11. Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Hankintaa koskevat asiakirjat tulevat julkisiksi, kun hankintaa koskeva sopimus on tehty. Tarjousasiakirjojen julkisuutta säätelee laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) siten kuin julkisista hankinnoista annetun lain ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 138 §:ssä säädetään, esimerkiksi:

- tarjouspyyntö on julkinen, kun se on allekirjoitettu
- hankintapäätös tulee julkiseksi, kun se on allekirjoitettu tai lautakunnan kokouspöytäkirja on tarkastettu
- vertailuasiakirja tulee julkiseksi, kun sopimus on tehty
- Hankinta-asiakirjat eivät ole julkisia ennen hankintapäätöstä.

Hankinta-asiaa käsittelevän toimielimen esityslistaan, joka julkaistaan ennen kokousta, ei tule kirjata esittelijän ehdotusta, vaan ehdotus annetaan kokouksessa. Esittelijän ehdotus voidaan toimittaa toimielimen jäsenille esimerkiksi esityslistan erillisenä ei-julkisena liitteenä.

Asianosaisella on oikeus saada tieto asiakirjoista jo ennen niiden julkiseksi tuloa, jos on kyse asiasta, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Liikesalaisuuden piiriin kuuluvat tiedot eivät ole julkisia. Tästä syystä tarjoajan tulee tarjouksessaan määritellä selkeästi liike- ja ammattisalaisuuden piiriin kuuluvat tiedot. Tarjotun palvelun kokonaishinta ei kuitenkaan ole liike tai ammattisalaisuus.

Hankinnan keskeyttäminen tarkoittaa, ettei jo aloitettua hankintaprosessia saateta loppuun, vaan prosessi keskeytetään ja jätetään hankinta tekemättä, tai käynnistetään täysin uusi hankintaprosessi. Hankinta voidaan keskeyttää hankintalain 125 pykälän perusteella vain todellisesta ja perustellusta syystä. Huomattava on, että 1.10.2026 alkaen avoimessa EU-menettelyssä hankinta on keskeytettävä, jos on saatu vain yksi tarjous (ks. kohta 5.3). Hankinnan keskeyttämistilanteessa asianosaisen tiedonsaanti-intressi ei pääosin koske kilpailevia tarjouksia, vaan hankintayksikön keskeyttämispäätöstä ja sen perusteluita. Tarjousasiakirjat tulee pitää salassa julkisuuslain 24 pykälän 1 momentin 17 kohdan perusteella aina siihen saakka, kunnes hankintayksikkö on tehnyt ratkaisunsa keskeyttämisen jälkeisessä hankintamenettelyssä tai päättänyt luopua hankinnasta. Tarjouksien salassa pitäminen takaa sen, ettei niiden paljastuminen anna etua kilpailijoille mahdollisessa uudessa tarjouskilpailussa.

12. Tilaaminen ja sopimuksen toteutumisen seuranta

Tilattaessa tavaraa tai palvelua käytetään voimassa olevia sopimustoimittajia ja tilauksen yhteydessä ilmoitetaan sähköisen laskutuksen tiedot. Erityisesti tavaraa, mutta myös palvelua, vastaanottaessa on toimituksen oikeellisuus (määrä, laatu ja kunto) tarkistettava ja mahdollisista virheistä reklamoitava kirjallisesti viipymättä. Sopimuskauden aikana on seurattava, ettei sopimukseen tehdä olennaisia muutoksia ilman uutta hankintamenettelyä (ks. kohta 9). Sopimuseurannassa on lisäksi varmistettava, että sopimuksessa edellytetyt alihankkijat tosiasiallisesti osallistuvat hankinnan toteuttamiseen ilmoitetulla tavalla.

13. Hankintojen valvonta

Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo hankintalain noudattamista; ensisijaisesti valvonnan tarkoituksena on puuttua säännösten vastaisiin suorahankintoihin, joista ei ole lainkaan ilmoitettu, sekä muihin merkittäviin suorahankintoihin rinnastuviin menettelyltään karkeasti virheellisiin tai syrjiviin hankintoihin. Kilpailu- ja kuluttajavirasto selvittää kilpailunrajoituksia sekä oma-aloitteisesti että toimenpidepyyntöjen perusteella. Kilpailu- ja kuluttajavirasto voi toimenpidepyynnön takia ja havaittuaan hankintayksikön rikkoneen tai laiminlyöneen hankintalain säännösten noudattamisen kiinnittää hankintayksikön huomioita hyvän hallinnon vaatimuksiin, saattaa tämän tietoon käsityksensä lain mukaisesta menettelystä tai antaa tälle huomautuksen. Ratkaisu ei ole valituskelpoinen

päätös. Tarvittaessa virasto tekee markkinaoikeudelle esityksen siitä, että tuomioistuin määräisi kilpailusääntöjä rikkoneelle seuraamusmaksun. Sidosyksikkösääntelyn muutosten myötä valvonta kohdistuu jatkossa myös sidosyksikköhankintojen edellytysten täyttymiseen; markkinatoimijat ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto voivat saattaa markkinaoikeuden arvioitavaksi sidosyksikköaseman, joka ei täytä muutetun lain edellytyksiä siirtymäaikojen päätyttyä.

Hankintaohjetta täydentää sen liitteenä oleva Dynasty-asianhallintajärjestelmän kirjausohje, joka sisältää hankinta-asioiden kirjaamiseen liittyvät menettelytavat.